

Posudek bakalářské práce:

Libuše HOMEROVÁ, *Antonín Markus – životopisná studie.*

Filosofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2010, 89 stran.

Třeboňský, kdysi rožmberský a poté rodový schwarzenberský archiv patří mezi nejtradičnější archivy u nás – a i mezi jeho archiváři se vždy nacházely různé významné osobnosti. Jednou z nich je i historik a archivář PhDr. Antonín Markus (1886 – 1968), který se významným způsobem vepsal nejen do dějin archivu, s nímž spojil většinu svého profesního života, ale i do dějin českého archivnictví obecně. Dnes už je ovšem osobností spíše pozapomenutou, a je proto cenné, že si jej Libuše Homerová vybrala za téma své bakalářské práce.

Svou práci přitom rozdělila do tří částí. V Úvodu (s. 7 – 12) nejprve představila svůj badatelský záměr a seznámila s pramennou základnou a literaturou, které pro zpracování tématu využila, následně podala i stručnou charakteristiku zkoumaného období.

Jádrem práce je rozsáhlá druhá kapitola, kterou tvoří vlastní životopisná studie o Antonínu Markusovi (s. 13 – 52), rozdělená do několika podkapitol. Zde se prokázala vhodnost zvoleného přístupu, v němž autorka spojila informace o osobním i profesním životě, které se mnohdy nejen prolínaly, ale i vzájemně podmiňovaly. S využitím vlastního Markusova zpracování mohla podat důkladné informace o Markusových předcích, na základě korespondence (zvláště se Z. Wirthem) a dalších osobních materiálů pak přiblížila období dětství, léta studií (zejména formující úlohu J. L. Píče a studium historie na Filosofické fakultě pražské university) a především první léta působení v třeboňském knížecím archivu, které bylo po čtyřech letech vystřídáno vojenskou službou v době první světové války. Vrchol Markusova působení ovšem přišel po jejím skončení a představovalo jej jednak působení v rakouské sekci reparační komise ve Vídni (s. 35 – 38), jehož výsledkem bylo především vydání písemností českého Korunního archivu a znamenalo tedy přínos pro celé české archivnictví, jednak pochopitelně práce v třeboňském archivu, jehož přednostou se stal po svém předchůdci a současně tchánovi Františku Marešovi v roce 1925 a setrval v této pozici až do roku 1945. Během této doby se musel vypořádávat jak s úsilím o zachování třeboňského archivu jako nedělitelného celku v souvislosti s prováděním pozemkové reformy (s. 39 – 41), tak se snahou o reorganizaci schwarzenberských archivů v době okupace, která vyústila v převezení nejdůležitějších historických fondů z Třeboně do Českého Krumlova (s. 42 – 43). Mnohem horší situace pro A. Markuse však přišla bezprostředně po skončení války, kdy byl obviněn podle tzv. malého dekretu a propuštěn ze služby, a přestože bylo řízení proti němu pro nedostatek důkazů zastaveno, důsledky nesl v podstatě do konce života. Všechny tyto životní peripetie se L. Homerové podařilo přiblížit (i na základě některých úředních pramenů) velice zdařile a s velkým porozuměním a empatií i znalostí kontextu, zvláště v pasážích týkajících se poválečného období se přitom dotýká různých podstatných dobových souvislostí (penze schwarzenberských úředníků, v podstatě vynucený vstup do KSČ) a odkrývá i ne zcela známé a lichotivé skutečnosti (např. o B. Janouškovi nebo o Markusově materiální situaci, která nebyla pro část intelektuálních vrstev v poválečném období bohužel výjimkou). Opomenuta není ani charakteristika Markusovy vědecké, publikační a další odborné činnosti.

Práci završuje na bakalářskou práci mimořádně rozsáhlý a důkladný Závěr (s. 53 – 58), uvozený (stejně jako životopis) působivým citátem Stefana Zweiga a rozdělený do dvou podkapitol, věnovaných jednak charakteristice osobnosti A. Markuse, jednak zhodnocení jeho života a díla i s nastíněním dalších možností studia. Nechybějí potřebné náležitosti v podobě seznamu zkratk a poměrně rozsáhlého seznamu pramenů a literatury (i když do něj autorka zapomněla zařadit některé z prací, které předtím cituje), včetně internetových odkazů, ani vhodně zvolené přílohy doplněné jejich seznamem.

Autorka líčí životní peripetie A. Markuse se zřejmou znalostí problematiky a nedopouští se tak výrazných nepřesností. Těch se v práci objevuje minimum – upozorním jen na křestní jména Jiřího Roháčka (v Poděkování Jan, na s. 8 již správně, ale v obou případech chybí titul „CSc.“) a Václava Hadače, pověřeného řízením archivu v roce 1945 a vypovídajícího v Markusův prospěch (v pozn. 185 a v textu na s. 45 uveden jako Antonín, přestože tamtéž a v pozn. 129 i jako Václav a dle mého soudu a *Biografického slovníku archivářů českých zemí* se o jiného Hadače nejednalo), v pozn. 191 (na s. 45) by bylo vhodné doplnit jméno nadřízeného (K.Tannich? – k jeho osobě, zmíněné předtím na s. 43, by směřoval můj dotaz u obhajoby). Jistě jen nedopatřením nebyl bohužel nakonec připojen soupis Markusových prací, zmíněný jako příloha na s. 51.

Práce L. Homerové má velmi dobrou stylistickou i formální úroveň, autorce uniklo jen naprosté minimum překlepů či chyb, které je vzhledem k rozsahu práce zanedbatelné. Bakalářská práce Libuše Homerové představuje cenný příspěvek nejen k poznání života významného treboňského archiváře, ale i k dějinám českého archivnictví obecně, jednoznačně splňuje nároky kladené na tento typ prací, a proto ji velice ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 19. června 2010



Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.